

Varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuva toimintasuunnitelma

Toimintakausi 2023–2024

Palautetaan syyskuun loppuun mennessä varhaiskasvatuksen hallinnon ja päiväkodin johtajien Teams-kansioon.

Päiväkodit laativat vuosittain kaikkia yksikön toimintamuotoja koskevan toimintasuunnitelman kunnassa käytössä olevaan lomakepohjaan. Päiväkodin johtaja laatii suunnitelman syyskuun loppuun mennessä yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa ja sen hyväksyy varhaiskasvatuksen johtaja. (Vasu s.6)

Toimintayksikkö: Palotornin päiväkoti

Käsitelty toimintayksikössä: 29.9.2023

Kuvaus toimintayksiköstä

Yksikön toimintamuodot: Päivittäinen aukioloaika 6.15 -17.00.

Päiväkodin toimintamuodot: Säännöllinen pienryhmätoiminta, lasten osallisuus, kannustava ja positiivinen ilmapiiri

Ryhmät:

Kipinät alle 3-vuotiaat: 1 varhaiskasvatuksen opettaja, 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja 2 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

Tuliketut 2-4-vuotiaat: 1 varhaiskasvatuksen opettaja, 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja 2 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa, jotka vuorottelevat

Lohikäärmeet 2-5-vuotiaat: 2 varhaiskasvatuksen opettajaa, 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja 1 ryhmäavustaja

Yhdistelmäpalvelutyöntekijä Marianne Formulahti

TOIMINNAN KULKU

Kokoonnumme aamuisin päiväkodin keskellä olevassa ns. keltaisessa huoneessa klo. 6.15-7.45. Ulko-ovet ovat avoinna klo 7-9 välisenä aikana. Aamuisin klo 6-7 kulku päiväkotiin tapahtuu Kipinöiden ovesta. Jokainen päiväkotiin tuleva lapsi huomioidaan yksilöllisesti. Lapsen ja vanhemman kanssa vaihdetaan aamun kuulumiset ja vanhempien toiveet ja informatiiviset asiat kirjataan Päikkyyn. Lapset saavat valita tekemistä oman mielenkiintonsa mukaan.

Aamupala on katettuna 8:00-8:30 jokaisessa ryhmässä. Lapset ruokailevat omaan tahtiinsa.

Toiminta tapahtuu pääsääntöisesti pienryhmissä. Ryhmät toimivat porrastetusti muun muassa ulkoilun osalta. Tällä pyritään rauhalliseen työympäristöön sekä siirtymätilanteiden sujuvuuteen.

Ulkoilu porrastetusti klo 9-11: lapset ulkoilevat päiväkotimme pihalla sekä retkeilevät lähiympäristössä. Urheilu- ja liikuntavälineet ovat päivittäinen osa ulkoiluamme.

Lounas klo 11-11.45: Tavoitteenamme on, että henkilöstö sekä lapset syövät yhdessä ja saavat nauttia kiireettömästä ja rauhallisesta ateriahetkestä.

Päivälepo klo 12-13.30 (14): Annamme aikaa levolle ja rauhoittumiselle. Päivälepohetkillä kuuntelemme satuja/musiikkia.

Välipala klo 13.45 -14.30, lapset ruokailevat omaan tahtiinsa.

Aikaa leikille ja ulkoilulle klo 14.30-17.

Kotiinlähtö klo 17 mennessä: Kotiinlähtötilanteessa kuulumisten vaihto huoltajien kanssa.

Toimintayksikön arvoperusta

Varhaiskasvatyüksiköissä käydään säännöllistä arvokeskustelua siitä, miten Ylöjärven kaupunkistrategian arvot ja varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiset arvot näkyvät varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Käyty keskustelu tiivistetään toimintasuunnitelmaan. Jokaisen varhaiskasvatuksen henkilökunnan jäsenen on tärkeä miettiä omia arvojaan ja miten ne näkyvät tavassa tehdä työtä lasten kanssa. (Vasu s.26)

Yksikön arvot

Tasa-arvo: Meille on tärkeää, että jokainen tulee kuulluksi ja ymmärretyksi tasavertaisena yhteisön jäsenenä. Jokainen on ainutlaatuinen ja arvokas yksilö, joka huomioidaan omana itsenään.

Positiivisuus: Tuemme lapsen itsetunnon kehittymistä monin tavoin. Kannustamme ja annamme positiivista palautetta onnistumisista sekä siitä, että lapsi uskaltaa yrittää myös vastoinkäymisten hetkinä. Keskitymme positiiviseen kannustavaan palautteeseen ja viestintään. Näytämme omalla käytöksellämme esimerkkiä toisten kunnioittamisesta ja arvostamisesta. Meille on tärkeää myönteinen ilmapiiri ja hyväntuulisuus kaikessa vuorovaikutuksessa.

Avoimuus: Koemme avoimuuden tärkeäksi sekä perheiden kanssa että työyhteisön sisällä. Avoimessa vuorovaikutuksessa syntyy dialogi, joka luo pohjan moninaisten asioiden käsittelylle. Haluamme olla avoimia kehittämään toimintatapoja ja rohkeita kokeilemaan uutta.

Sensitiivisyys: Korostamme arjessa sensitiivistä työskentelytapaa, jonka avulla havaitsemme kaikkien, sekä lasten että aikuisten, aloitteet ja reaktiot herkästi sekä vastaamme niihin toimintaa tukevalla tavalla. Kun ihminen tulee kuulluksi ja ymmärretyksi, kokee hän myös osallisuutta.

Turvallisuus: Huolehdimme fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallisesta ja hyväksyvästä ilmapiiristä. Turvallisuutta edistävät mm. yhteisesti sovitut toimintatavat ja säännöt, tunne- ja kaveritaitojen (kiusaamisen ehkäisy) ja turvataitojen harjoittaminen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (liitteenä) käsitelty toimintayksikössä (suunnittelutyö aloitettu syksyllä 2023)

Miten mahdollistatte lasten, henkilöstön ja huoltajien osallisuuden toimintayksikön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden suunnitteluun, arviointiin ja toteuttamiseen?

Päivitetään suunnitelman täydentyessä.

Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen yksikössämme

Digitaalinen osaaminen

Digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta. (Vasu s. 35)

Digitaalisen osaamisen tavoitteina ovat turvallisuus ja vastuullisuus teknologian käytössä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä toimimisessa. Varhaiskasvatuksessa kehitetään henkilökunnan digitaalista osaamista hyödyntäen kaupungin digimentoria, olemassa olevan osaamisen jakamista ja yksiköissä olevia laitteita, jotta saavutetaan edellä mainitut tavoitteet. Uudet lukutaidot hankkeen osa-alueita käytetään pohjana lasten digitaalisen osaamisen kehittämisessä.

Luodaan varhaiskasvatuksesta perusopetukseen johdonmukainen oppimisen kokonaisuus, johon kuuluvat laitteiden käytön opettelu, kriittisen ajattelun ja ongelmaratkaisukyvyyn kehittäminen sekä monipuolisten työtapojen harjoittelu.

Miten kehittäte yksikössänne digitaalista osaamista?

Digituutoriin ollaan yhteydessä tarvittaessa. Hyödynnämme myös tvt-osaamistamme jakamalla tietouttamme työyhteisömmen kesken opastamalla toinen toisiamme. Perehdymme myös digitutoreiden laatimaan digitiedotteeseen. Hyödynnämme myös digiosaamisen kehittämisessä kaupungissa käynnissä olevaa hanketta mm. uuteen välineistöön tutustumisella ja sen käytön vakiinnuttamisella arjessamme sekä myös kouluttautumisen osalta.

Miten sovellatte Uudet lukutaidot hankkeen osa-alueita?

Uudet lukutaidot –ohjelman tuella vahvistamme mm. lasten omaa osallisuutta, toimijuutta sekä monilukutaitoa. Käytössämme olevan Padlet seinän kautta hyödynnämme sovellusten, dokumentoinnin, sisällön tuottamisen ja jakamisen, yhteistoiminnan ja luovan ajattelun näkökulmaa. Käytämme digitaalisia palveluja tiedonhakuun, tutkimiseen ja havaintojen tekemiseen sekä erilaisten taitojen opetteluun musiikin, ohjelmien, videoiden ja pelien tuella. Käytössämme on mm. Smartboard, iPadeja sekä älypuhelimia. Ohjelmointiosaamiseen tutustumme omia tuotoksia ideoimalla ja rakentelemalla yhdessä kokeillen, vertaillen, luokitellen sekä omaa kerrontaa vahvistaen.

Yksikön toimintakulttuurin kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tuetaan yksiköiden ja toimintamuotojen omaa kehittämistyötä. Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan henkilöstön kesken. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia ammatilliseen keskusteluun. Toimintakulttuurin kehittymistä tuetaan vakiinnuttamalla vertaisoppimisen keinoja esim. agentti- ja mentorointimenetelmillä. Varhaiskasvatuksessa kokeillaan rohkeasti ja ennakkoluulottomasti uusia menetelmiä, välineitä ja sovelluksia. (Vasu s. 41)

Miten mahdollistatte pedagogisen keskustelun, osaamisen jakamisen ja jokaisen mahdollisuuden osallistua?

Henkilöstön osaamista hyödynnetään monipuolisesti koko talossa yli ryhmärajojen. Tiedon ja osaamisen jakaminen näkyy käytännön työssä. Opimme toisiltamme työtapoihin liittyvien arkisten havaintojen kautta sekä keskustelemalla ja ajatuksia vaihtamalla. Koulutusten anti jaetaan laajennetussa pedatiimissa sekä myös koko työyhteisön kesken omassa työyksikössä.

Oman toiminnan, kommunikaation ja vuorovaikutuksen tiedostaminen ja pohtiminen sekä mahdollisten muutosten toteuttaminen koetaan tärkeäksi osaksi työyhteisön ja sen jäsenten välisen positiivisen ja rakentavan vuorovaikutuksen luomista. Tämä vahvistaa myös työyhteisön ja sen jäsenten välistä luottamusta ja yhteistyötä.

Hyväksyvä, arvostava ja avoin ilmapiiri luo pohjaa osallisuudelle. Osallistuminen ja kuulluksi tuleminen sekä vaikuttaminen tukevat osallisuuden rakentumista, yhteisön osaksi tulemistä. Henkilökohtaisten vahvuuksien tunnistaminen ja tunnustaminen sekä huomioiminen osana työyhteisön toimintaa vahvistaa osallisuuden tunnetta. Näin ollen vahvuusperustainen työskentelytapa lisää työssä viihtymistä ja työhyvinvointia sekä syventää ammatillista identiteettiä.

Inklusiivisten toimintatapojen kehittäminen ja toteuttaminen yksikössä

Inklusiivisuus toteutuu laadukkaassa pedagogisessa toiminnassa, erityispedagogisessa osaamisessa, kasvatus- ja opetushenkilöstön sitoutumisessa inklusiivisiin periaatteisiin, ympäristön muokkaamisessa lapsille sopivaksi ja yhteistyössä vanhempien ja monialaisten ammattilaisten kanssa. Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus omassa lapsiryhmässään toteutuvaan varhaiskasvatukseen sekä kehityksen ja oppimisen sekä hyvinvoinnin tukeen. Lapsella on kuitenkin tuen tarpeidensa mukaisesti oikeus myös varhaiskasvatukseen ja tuen toteuttamiseen pienennetyssä lapsiryhmässä (esim. lapsiryhmän pienennys, pienryhmä, integroitu ryhmä, erityisryhmä). (Vasu s.40)

Miten kehitätte inklusiivisia toimintatapoja ja miten ne näkyvät toiminnassa?

Huomioimme lasten yksilöllisyyden ja arvostamme jokaisen ainutlaatuisuutta. Tämä arvoperusta ohjaa toimintaamme lasten kanssa. Toimintaympäristöä muokkaamme ja suunnittelemme, sitten että se tukee jokaisen lapsen omaa osallisuutta ja toimijuutta heidän yksilölliset tarpeet huomioiden. Toiminnanohjauksessa ja kommunikoinnissa tukena ovat kuvat, viittomat, pienryhmät sekä aikuisen vahva ohjaus. Myös aktiivinen toiminnan havainnointi on tärkeässä roolissa työn ja työtapojen arvioinnissa sekä kehittämisessä. Toimimme myös yhteistyössä muiden ammattilaisten ja erityisosaajien kanssa, joilta saamme työkaluja käytännön työhömmme lasten yksilöllisten tarpeiden tukemisessa.

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Kehotunnekasvatus

Lasten kanssa opetellaan turvataitoja, vahvistetaan itsearvostusta ja itsemääräämisoikeutta. Lasta tuetaan ymmärtämään, että keho on oma, arvokas ja tärkeä. Lapselle seksuaalisuus, itsensä tutkiminen ja kehostaan nauttiminen on hyvin luonnollista ja avointa. Lapselle opetetaan oman ja muiden kehojen arvostamista, ja opetetaan mitkä alueet kehossa ovat yksityisiä. Lapsia kannustetaan avoimeen ja sallivaan keskusteluun ja luodaan turvallinen ilmapiiri, jossa kaikille tunteille ja kysymyksille on tilaa. Asioista puhutaan niiden oikeilla

nimillä lapsen ikätaso huomioiden. Aikuisella on vastuu siitä, että lapsi uskaltaa kääntyä kaikissa kysymyksissä ja ongelmissa aikuisen puoleen. (Vasu s.33)

Miten huomioitte lapsen kehotunnekasvatuksen?

Kehotunnekasvatus on luonnollinen osa varhaiskasvatuksen arkea. Kehonosia nimetään arjen eri tilanteissa yhteisesti ymmärrettävillä sanoilla sekä erilaisia menetelmiä, kuten lauluja, satuja, mediaa ja kirjoja hyödyntäen. Kaveri-, tunne- sekä turvataitoja harjoitellaan yhdessä pohtien ja keskustellen. Asioita, tilanteita ja tunteita sanoitetaan ikätasoisesti. Sukupuolisensitiivisyys ja jokaisen lapsen yksilöllisyys huomioidaan arjessa. Avoin keskustelukulttuuri huoltajien kanssa on tärkeää.

Kestävä elämäntapa

Sosiaalisesti kestävä elämäntapa on varhaiskasvatuksessa keskeistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppiminen pedagogisesti suunnitelluissa toiminnoissa sekä arjen eri tilanteissa ovat olennaisia. Henkilöstön antama malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemus luon hyvinvointia nyt ja myöhemmin. Lapsi voi ikätasonsa mukaan vaikuttaa arjessaan moniin asioihin.

Ylöjärvellä on käytössä kestävä elämäntavan käsikirja, joka tukee kasvattajia tiedon kartuttamisessa ja arjen toiminnoissa. Päiväkotien kestävästä kehityksestä vastaavat työntekijät pitävät keskustelua teemasta säännöllisesti yllä omassa työyhteisössään (Vasu s. 46)

Miten edistätte kestävä elämäntapaa ja hiilineutraalisuutta yksikössänne? (Kaupunkistrategia 2022–2032)

Päiväkodista löytyy jokaisesta ryhmästä kierrätysastiat. Hyödynnämme askarteluissa luonnonmateriaaleja. Tuemme perheiden luonnossa liikkumista ja osallisuutta myös erilaisten kampanjoiden kautta. Opettelemme omien valintojen ja toiminnan ohjaamista kestävä elämäntavan mukaisesti esim. käsienpesun yhteydessä yksi käsipaperi riittää, vettä lasketaan hanasta vain tarvittava määrä ja piirustuspaperia käytetään monipuolisesti hyödyntäen. Luonnossa liikkeessamme harjoitteleamme kestävä elämäntapaa tukevaa toimintaa moninaisesti mm. leikkien, tutkien, nimeten ja liikkuen.

Liikuntakasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina. Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan siitä, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikuntaan sekä sisällä että ulkona. Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terveelle kasvulle, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Vasu s. 66)

Lasten liikunnallista elämäntapaa edistetään toteuttamalla liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaa yhteistyössä Ylöjärven kaupungin hyvinvointipalveluiden kanssa. Tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle liikkumisen ilo sekä riittävä päivittäinen fyysinen aktiivisuus.

- o vahvistamme varhaiskasvatuksessa lasten fyysistä aktiivisuutta ja ylläpidämme liikunnallista toimintakulttuuria.
- o havainnoimme ja tuemme lasten motorisia taitoja erilaisin menetelmin.
- o harjoitteleamme turvallista liikkumista lähiympäristössä

Yksikön oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti monipuolisia oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet sekä mahdolliset muut yhteistyötahot kirjataan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelmaan kirjattuja oppimisympäristöön liittyviä asioita ja niiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä. Oppimisympäristöjen arviointia ja kehittämistä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa sekä vertaisarvioinnin keinoin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ilmoittaa epäkohdista päiväkodin johtajalle. Oppimisympäristöjen kehittämistä toteutetaan yhdessä Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa. (Vasu s. 48)

Miten arvioitte ja kehitätte oppimisympäristöjä?

Päiväkotien oppimisympäristöjä kehitetään jatkuvasti. Lapset saavat vaikuttaa mukana koko ajan. Oppimisympäristöjä arvioidaan niin lasten kuin kasvattajien kesken säännöllisesti. Oppimisympäristöt pyritään rakentamaan siten, että niitä on helppo muokata lasten tarpeiden ja toiveiden mukaan. Haluamme tarjota lapsille turvallisen, iloisen ja oivalluksia herättävän oppimisympäristön.

Fyysinen oppimisympäristö

Kaikki tilamme ovat aktiivisessa käytössä ja huomioimme niiden muunneltavuuden lasten omaehtoisen ja monipuolisen toiminnan takaamiseksi. Lasten ideat huomioidaan oppimisympäristöjä muokatessa. Lelut ja välineet ovat lasten saatavilla ikätaso huomioiden.

Hyödynnämme päiväkotimme lähiympäristöä monipuolisesti. Kävelymatkan päässä on esimerkiksi retkipaikkana toimiva Museonmäki metsineen. Museonmäki tarjoaa hyvän ympäristön niin luonnon kuin kulttuurinkin puolesta. Myös muutamia leikkipuistoja on kävelymatkan päässä. Fyysiseen oppimisympäristöömme kuuluvat myös paloasema ja kirjasto. Ajoittain vieraillemme myös vanhainkodilla ja urheilukentällä.

Kuvitamme oppimisympäristöä mm. välineiden paikat, laulut, leikit ja toimintaohjeet.

Psyykinen oppimisympäristö

Luodaan turvallisuuden tunnetta pysyvien arjen rutiinien ja jatkuvuuden avulla. Päiväkotipäivän ennakoitavuus edesauttaa toimintaan keskittymistä sekä rauhoittaa ilmapiiriä.

Koemme yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat tärkeiksi. Niiden avulla pystymme yhdessä lasten kanssa luomaan muita kunnioittavan ja turvallisen ilmapiirin. Lapset osallistuvat päiväkodin ja oman ryhmänsä sääntöjen muokkaamiseen. Näin varmistamme, että lapset tietävät mitä heiltä odotetaan kussakin tilanteessa. Lapsen ja aikuisen kiireetön ja yksilöllinen kohtaaminen toteutuu parhaiten pienryhmätoiminnassa. Pienryhmissä pystymme tukemaan myös lapsen aikuista kohtaan tuntemaa luottamusta. Kasvattajat huolehtivat positiivisesta psyykkisestä oppimisympäristöstä. Kasvattajien tärkeä tehtävä onkin, että jokainen kokee olonsa turvalliseksi, hyväksytyksi ja tervetulleeksi päiväkodissa. Sensitiivinen työote, lämmin vuorovaikutus sekä vahvuuksien huomaaminen tukevat positiivisen minäkuvan rakentumista. Noudatamme arjessamme terveellisiä elämäntapoja ja päivärytmiä, joka koostuu vuorovaikutuksesta, mielekkästä tekemisestä ja oppimisen ilosta, liikkumisesta, ruokailusta ja ravinnosta sekä unesta ja levosta. Keskitymme erityisesti tunnetaitojen harjoitteluun. Tuemme lapsia erilaisten tunteiden tunnistamisessa, nimeämisessä ja ilmaisussa, mutta myös itsesäätelyn harjoittelussa.

Sosiaalinen oppimisympäristö

Vahvistamme ryhmässä toimimisen taitoja ja ryhmään kuulumisen tunnetta.

Tuemme lapsia ystävyys- ja kaverisuhteiden rakentumisessa ja ristiriitojen ratkaisutaitojen kehitymisessä. Harjoitellaan leikkimään eri kavereiden kanssa. Kiinnitämme huomiota kaveritaitojen harjoitteluun, näillä taidoilla ehkäisemme kiusaamista.

Oppimisympäristöjä suunnitellaan ja kehitetään siten, että ne vahvistavat yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Tämä mahdollistaa perinteisten sukupuolistereotyyppien rikkomisen. Oppimisympäristöissä edistetään lasten kielellistä kehitystä ja kielitietoisuutta sekä tuodaan näkyväksi kulttuurista moninaisuutta.

Opitaan asioita toisiltamme. Aikuiset lapsilta, lapset aikuisilta, lapset toisiltaan sekä aikuiset toisiltaan (oppivan yhteisön periaatteet). Hyödynnetään kaikkien osaamista, kehitetään ja kokeillaan myös uusia työtapoja.

Työtapojen valintaa ohjaavat lasten ikä, tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Työtavat ovat monipuolisia; kokemuksellisia ja toiminnallisia työtapoja, jotka tuottavat iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä vahvistavat osallisuutta. Lapsia rohkaistaan ihmettelemään, päättelämään ja ratkaisemaan ongelmia yhdessä.

Oppimisympäristöjä arvioidaan yhdessä lasten ja huoltajien kanssa. Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteitään. Lasten kanssa keskustellaan heidän toiveistaan ja kokemuksistaan. Havainnointi on tärkeä osa oppimisympäristöjen arviointia. Vanhempien kanssa käytävät keskustelut ja asiakaspalautekyselyt ovat osa arviointiprosessia. Arviointia toteutetaan jatkuvasti osana arkea sekä yhteisissä palaverissa (mm. tiimipalaveri ja pedapalaveri).

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Luottamuksen pohja huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Tulevaisuudessa nostamme säännöllisin välein pedagogisesti tärkeitä aihealueita arjen vuorovaikutustilanteisiin ns. ovensuukeskusteluihin. Saamaamme tietoa hyödynnetään toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelussa. (Vasu s. 50)

Miten mahdollistatte huoltajien osallisuuden?

Vanhempien kanssa keskustellaan kasvatusyhteistyön hengessä päivittäisten kohtaamisten yhteydessä sekä viestitään Päikky-järjestelmän sekä vuorovaikutteisen ja osallistavan Padlet-seinän kautta. Vanhempien toiveet ja näkemykset huomioidaan toiminnassa. Yhteistyössä huoltajien kanssa lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma, jossa vanhempien näkemykset huomioidaan pedagogisen toiminnan suunnittelussa. Vanhemmilla on mahdollisuus osallistua vanhempaintoimikunnan kautta varhaiskasvatuksessa järjestettävien tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun, neuvolapalvelujen, lasten ja nuorten erityispalveluiden, terveyspalvelujen, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että käytännön toiminnan tasolla. Muita yhteistyötahoja ovat mm. eri uskontokunnat ja yhdistykset. Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehtävä yhteistyö koostuu ohjauksesta ja valvonnasta sekä yhteistyötapaamisista (Vasu s.51)

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä. Henkilöstö ohjaa asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti.

Miten kehittäte yhteistyötä alueen perhepalvelujen kanssa?

Olemme tuoneet perhepalveluita näkyvämmäksi perheille mm. kutsumalla vanhempainiltaan nopean perheohjauksen edustajan tutustuttaen näin perheitä heille suunnattuihin palveluihin. Myös varhaiskasvatuksen henkilökunta ohjaa perheitä heidän tarpeidensa pohjalta yhteistyötoimijoiden palveluiden piiriin sekä jakaa tietoa palveluista.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköiden suunnittelukäytännöt, palaverikäytännöt ja työryhmät Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä opettajat kokoontuvat viikoittain pedatiimiin, johon mahdollisuuksien mukaan osallistuu myös lastenhoitajia. Pedatiimissä suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen yhteisen pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita. Pedatiimien lisäksi yksiköissä järjestetään lapsiryhmäkohtaisia tiimipalavereita sekä lastenhoitajien omia kehittämispalavereita. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollistetaan lasten ja huoltajien osallisuus.

Pedagoginen dokumentointi

Henkilöstö toteuttaa yhdessä lasten kanssa digitaalisin menetelmin monipuolista pedagogista dokumentointia. Lapset ovat osallisina dokumentoinnissa esimerkiksi videoimalla, valokuvaamalla tai äänittämällä itse. Erilaisia talletettuja dokumentteja käydään läpi myöhemmin lasten kanssa, tiimipalavereissa sekä huoltajien tapaamisissa kuten vasukeskusteluissa. Digitaalisia dokumentteja hyödynnetään pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Digitaalista dokumentointia voidaan hyödyntää myös tukea tarvitsevien lasten moniammatillisessa yhteistyössä muun muassa videomateriaalia käyttäen. (Vasu s. 55)

Miten hyödynnätte digitaalisia menetelmiä pedagogisessa dokumentoinnissa?

Jokaisella ryhmällä on oma Padlet-seinä, jonka avulla avaamme ryhmien toiminnan sisältöjä ja sen taustalla olevaa pedagogiikkaa kuvin ja tekstein. Seinän avulla perheet pääsevät osallistumaan ryhmien arkeen ja toimintaan, sillä heillä on mahdollisuus kommentoida julkaisuja tai tehdä niitä itse. iPadilla myös kuvaamme lapsista videoita, joita jaamme perheille myöskin Padletissa. Vanhempien kanssa viestimme sähköisen Päikky-järjestelmämme kautta informatiivisista, koko ryhmää sekä yksittäistä lasta koskevista asioista. Myös yksittäisiä kuvia lapsista jaamme Päikyn välityksellä. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat kirjataan myös Päikky-järjestelmään. Kuvia lapsista julkaisemme Padletin lisäksi päiväkodin seinällä. iPadilla on myös erilaisia lapsille suunnattuja sovelluksia, joiden käyttö tukee pedagogista dokumentointia.

Oppimisen alueet

Minä ja meidän yhteisömme

Katsomuskasvatus

Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Lasten kanssa voidaan tarkastella myös laajemmin uskontoja ja katsomuksia. Vastaavasti tarkastellaan uskonnottomuutta. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuuristen ja katsomuksellisten identiteettien kehittymistä. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi vuodenvuorokierroon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen tai ruokailu. Lasten ihmettelylelle annetaan tilaa, ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämäntilanteita. Katsomuskasvatuksessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen ja kunnioittaen. Katsomuskasvatus tukee muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (vasu s. 63).

Varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa toimipaikoissaan toteutettavasta katsomuskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatukseen ei kuulu minkään uskonnon tai katsomuksen opetusta. Teemme yhteistyötä Ylöjärven seurakunnan kanssa, myös muiden katsomuksellisten ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä yhteistyötä. Ylöjärven seurakunnan kanssa on laadittu sopimus katsomuskasvatuksen toteuttamisen periaatteista, sopimuksen liitteenä on ns. B-osa. Se on konkreettinen käsikirja, joka ohjaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä toteuttamaan katsomuskasvatusta vasun linjaamalla tavalla. Työyhteisön yhteinen ymmärrys erilaisiin katsomuksiin tuo henkilöstölle varmuutta ja rohkeutta avata katsomuskasvatusta ja siihen liittyvää pedagogista toimintaa huoltajille.

[Katsomuskasvatus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)
[Katsomuskasvatuksen toteuttamisen korit \(B-osa\)](#)

Miten toteutatte katsomuskasvatusta?

Annamme päiväkodissamme tilaa ihmettelylelle ja oivaltamiselle moninaisesta katsomuksellisesta maailmasta. Tutustumme lapsiryhmissä läsnä oleviin uskontoihin ja muihin katsomuksiin. Tarkoituksena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä. Vuodenvuorokierroon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen tai ruokailu ovat luontevia tapoja tarkastella katsomuksia. Vietämme päiväkodissamme juhlia, jotka ovat osa suomalaista juhlaperinnettä esimerkiksi joulu ja pääsiäinen. Nämä juhlat voivat sisältää esimerkiksi yksittäisen virren, mutta eivät ole uskonnollisia juhlia. Lähtökohtana perinteisillä juhlilla on yhteisöllisyys ja kunnioittava läsnäolo. Tutustumme kirkkoon ja sen ympäristöön sekä kirkkoon liittyviin ammatteihin.

Miten ja missä katsomuskasvatus otetaan puheeksi tai tiedotetaan huoltajille?

Kun lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa, kartoitamme aloituskeskustelussa perheen katsomukseen- ja kulttuuriin liittyviä näkemyksiä sekä toiveita. Katsomuskasvatus on osa varhaiskasvatussuunnitelmaa, joten siitä voidaan keskustella lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa. Tiedotamme ennakkoon vanhempia ja dokumentoimme toimintaamme Päikyn ja Padletin kautta. Näin vanhemmat

ovat tietoisia toiminnasta ja voivat myös osallistua suunnitteluun sekä toteutukseen. Järjestämme rinnakkaistoimintaa tarvittaessa, mikäli osallistumme uskonnolliseen juhlaan tai tapahtumaan.

Millaista yhteistyötä teette katsomuskasvatukseen liittyen?

Hyödynnämme huoltajien kieli- ja kulttuuritietoutta sekä muuta asiantuntemusta. Yhteistyötä voidaan tehdä katsomusyhteisöjen kanssa esimerkiksi käyttämällä oppimisympäristöjä (kirkot, hautausmaa tms.), kriisiyhteistyössä, lainaamalla materiaaleja tai henkilöstön katsomuskasvatusosaamisen kehittämisessä. Voimme kutsua päiväkodille myös kokemusasiantuntijoita kertomaan eri kulttuureista ja perinteistä lapsiryhmille tai henkilöstölle.

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien laadukasta peruspedagogiikkaa ja on mukana yleisen, tehostetun sekä erityisen tuen prosesseissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee lapsiryhmissä toteuttaen kolmitasoista tukea yhdessä henkilöstön kanssa samalla konsultoiden ja ohjaten heitä tukeen liittyvissä asioissa. Lapsiryhmien muodostaminen tehdään yhteistyössä päiväkodinjohtajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja lapsiryhmän henkilöstön kanssa. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu tuen toteuttamiseen ja kaikilla on vastuu siitä.

Varhaiskasvatusyksikön johtaja huolehtii, että tukea tarvitsevan lapsen kanssa työskentelevä henkilöstö sitoutuu käyttämään erityisopettajan kanssa sovittuja tuen menetelmiä ja arvioimaan niiden vaikutusta lapsen kehitykseen ja oppimiseen yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Henkilöstön tuen osaamista lisätään tarvittaessa koulutuksilla ja työssä oppimista ohjaamalla. (Vasu s.75)

Miten vastuut tuen suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä yksikössänne jakautuvat?

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien pedagogiikkaa ja suunnittelee tuen prosesseja yhdessä varhaiskasvatuksen opettajien kanssa. Veo:n resurssit kohdennetaan erityisesti ryhmään, jossa on tuen tarpeita, mutta hänen osaamisensa on varhaiskasvatusyksikön käytettävissä. Veo vieraillee yksikössämme kerran viikossa tai tarvittaessa enemmän. Häneltä on myös aina mahdollista saada konsultaatio tukea. Tuen toteutukseen ja arviointiin sitoutuvat ja osallistuvat yhdessä veo, koko ryhmän henkilökunta sekä lapsen vanhemmat. Tuen osaamista kehitetään ja vahvistetaan erilaisten koulutusten sekä osaamisen jakamisen kautta.

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Ylöjärven varhaiskasvatuksen kehittäminen tapahtuu säännöllisen arvioinnin ja henkilöstön keskinäisen sekä lasten ja huoltajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta. (Vasu s. 93)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa arvioidaan yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmäkohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja lapsikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa itsearviointin, kyselyjen ja keskustelun keinoin. Itsearviointia toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti Varhaiskasvatuksen laadun

perusteet ja suositukset -asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään erilaisia dokumentteja. (Vasu s. 94)

Lapsille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia ajatustensa ja mielipiteidensä esittämiseen. Huoltajille järjestetään säännöllisesti tilaisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Vasu, s. 94)

Ylöjärven varhaiskasvatussyksiköissä toimintaa arvioidaan Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) ohjeiden mukaisesti mm. digitaalisen laadunarviointimenetelmä Valssin avulla. Lapset arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa ryhmissä mm. laatupelin avulla.

Toimintasuunnitelmaa arvioidaan pedatiimin vuosikellon mukaisesti päiväkodin johtajan ja henkilöstön välisillä keskusteluilla ja itsearvioimalla. Arvioinnin perusteella valitaan yksikön toiminnan kehittämiskohteet.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella huoltajien kanssa Päikky-järjestelmän kautta.

Asiakkaille tehdään päiväkotikohtainen kysely ajankohtaisista asioista vähintään 1 krt/v. Huoltajille järjestetään mahdollisuus yhteisiin keskusteluihin ja pohdintoihin.

Toiminnanarviointia teemme myös laatupelin avulla lasten kanssa. Laatupelin käytössä hyödynnämme myös kuvatukea sekä liikunnallista ja toiminnallista näkökulmaa.